

אחיהם, עוזרו הראשי של יאסר ערפאת בביירות, אשמיע דיעות מתונות בזכות מדינה פלסטינית בחלק מן הארץ, אבל ג'ובראן (מימין) וסלימאן שקור שייכים לקבוצת שוליים קיצונית ודוגלים במדינה דו-לאומית

ראיינה שרית ישי

יש לנו בביירות
אחים וקרובים,
הנהרגים
בכל יום,
בכל יום!

אני בכלל
לא ישראלי.
אני לא מרגיש שייך.
יש לי רק תעודת-זיהוי
ישראלית!

„להילחם עד הסוף,

ולא להיכנע!“

של האינטליגנציה הערבית הצעירה, חניי כת ישראל, רווחות דיעות שהן לאין שיעור קיצוניות יותר מעמדותיו של יאסר ערפאת והנהגת אש"ף. ג'ובראן מספר לי כי אינו עובד ב"מיקצועו כמהנדס חשמל מכיוון שנדחה על-ידי מיפעלים ישראליים, בטענת ש"הם עובדים עבור מישרד-הביטחון. גם קיבוץ כפר-מסריק של השומר הצעיר דחה אותו, כאשר ביקש לעבוד במיפעל-הטלוויזיה של הקיבוץ. אחרי כמה שעות בבית האחים שקור אני יוצאת מהבית בהרגשה קשה. הם בשלהם ואני בשלי. הם בעד מדינה פלסטינית דו-לאומית, אני בעד שתי מדינות לשני עמים. לדעתי מייצגים האחים שקור את עמדת החוגים הקיצוניים בקרב הער"בים בישראל, המזכירים את החוגים הקיצוניים בצד הישראלי. אחרי הפגיש"ב בבית שקור הזדמן לי לפגוש ערבים ב"נצרת, המאמינים בהקמת מדינה פלס"טניית לצד מדינה יהודית, כמו אנשים שפויים אחרים במדינת ישראל. יחד עם זאת, מעניין להציץ אל תוך עולמם ה"רוחני והרעיוני של האחים שקור ב"סחי'ן, שגדלו בישראל, ולעמוד על עומק הניכור שלהם כלפי המדינה. הדבר גם מרמז על הלכ"ה-הרוחות המהפכניים ה"עלולים להתפשט בין המוני הפלסטי"י

היהודים, שעלו לישראל, עלו מכיוון ש"אינם סובלים אף עם אחד אחר, ו"מעוניינים להיות רק בתוך העם היהודי. אני מסבירה להם שמטבע הדברים הם יהיו רוב במדינה משותפת, מכיוון שהם מתרבים יותר מהיהודים, שהמוצג ה"מישפחתי אצל הערבים הוא שיבעה-שמו"נה, בעוד שהמוצג המישפחתי אצל ה"יהודים הוא שלושה, ואז הם אומרים לי שזה נובע מכך שהם, הפלסטינים, אוהבים ילדים יותר מאשר היהודים. קשה לשכנע אותם שהעם היהודי קשור לארצו. הם טוענים כי הקשר של הפלסטיני למולדתו חזק עד כדי כך ש"יהודי זר לא יבין זאת. בשלב מסוים של השיחה מציע ג'ו"בראן, שהוא הפוליטיקאי מבין שני ה"אחים, לאסור את עליית היהודים לפלס"טין לכשתקום, אך הוא חוזר בו מיד והבין שהרחיק לכת. האחים שקור אינם מסכימים זה עם זה על כל דבר. הוויכוחים ביניהם רבים. ג'ובראן הוא הפוליטיקאי, ה"מחשב כל מילה היוצאת מפיו. סלימאן יותר ספונטני, פחות קיצוני, יותר פתוח. מעניין הפער הגדול בין האחים בביירות — הדוגלים בהקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה — ובין האחים החיים בישראל, שדווקא הם קיצוניים הרבה יותר. מסתבר שלפחות בחוגי-השוליים

ישבתי בביתם של השניים בסחי'ן. ביקשתי לדעת מעט על רגשותיהם של ערבים ישראליים בימים קשים אלה, כאשר לרבים מהם קרובי-מישפחה ב"ביירות הנצורה. השיחה היתה קשה. כימעט מההתח"לה הבנתי שהם ואני מדברים על שני דברים שונים. אני מדברת על מדינה פלסטינית לצד מדינת ישראל. הם מדב"רים על מדינה דו-לאומית, דמוקרטית חילונית, המשותפת לשני העמים, ה"יהודי והפלסטיני. כמו שאני איני מאמי"נה שהדבר ברביצוע, כמו שאני איני מעוניינת במדינה כזו, הם מאמינים שזהו הפיתרון האחד והיחיד לבעיה הפלסטינית ולבעיה היהודית בארץ. כאשר מדובר במדינה פלסטינית לצד ישראל מדברים על הגדה המערבית ו"רצועת עזה. סלימאן וג'ובראן נולדו ב"גליל. הם לא יגרו מסחי'ן למדינה ה"פלסטינית, אם תקום. הם יישארו ב"סחי'ן. לא תהיה להם ברירה אלא להישאר אזרחי מדינת-ישראל. הם, כמו"כן, אינם מעוניינים בכך. הם מעוניי"נים להישאר פלסטינים על אמת פלס"טין. אני מסבירה להם שהדבר בלתי אפשרי, שהעם היהודי לא הקים את מדינת-ישראל כדי לוותר עליה כעבור 34 או אפילו 40 שנים. הם מאשימים את העם היהודי בגזענות, טוענים ש-

פגשתי את אחיהם במערב ביירות: עמאד שקור, יועצו הבכיר של יאסר ערפאת וראש המחלקה הישראלית ב"אש"ף. הוא סיפר לי כי יש לו שני אחים בכפר הגלילי סחי'ן. הסתקרנתי לפגוש בהם, באחים של עמאד שקור ושל אחיו נימר, שניהם אנשים הנמצאים בביירות הנצורה. סלימאן שקור בא לקחת אותי מנצ"רת אל ביתו שבסחי'ן, שם הוא מת"גורר עם אשתו, סיהאם, בנותיו, סאוסן וסוהא, ואחיו הצעיר, ג'ובראן, בוגר ה"טכניון בחיפה ומהנדס-חשמל במיקצועו. האחים שקור הם בעלי אולמית-עשייה להשכרה ומיפעל לייצור ואריות כימיק"לים, וגם בעלי מיפעל לבלוקים. את שני אחיהם, נימר ועמאד, לא ראו מזה שנים רבות, מאז שעזבו ה"שניים את גבולות ישראל. האחים שקור מסרבים לגלות באיזו דרך עזבו אחיהם את הארץ — עמאר ב"1968 ונימר ב"1970. סלימאן מודה שעשו זאת בדרך לא חוקית. סלימאן מספר לי שישב במעצר מינה"לי במשך 20 חודש. לדבריו, נעצר רק מפני שאחיו הבוגרים הם אנשים בכ"י רים באש"ף. גם ג'ובראן מספר על חוד"שי מעצר מינהלי. שניהם פעילים מאוד בחוגי "ההתנועה הלאומית המתקדמת" בסחי'ן.